

РОЛЬ ДОВУЗІВСЬКОЇ ХУДОЖНЬО-ГРАФІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ У ФОРМУВАННІ КРЕАТИВНИХ ЗДІБНОСТЕЙ У МАЙБУТНІХ АРХІТЕКТОРІВ

КАРПОВА С. М., КУБРИШ Н. Р.

*Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса,
Україна*

Важливим елементом в системі архітектурно-художньої освіти є довузівська підготовка. Існування довузівської підготовки обумовлено наявністю конкурсу при вступі абітурієнтів до Архітектурно-художнього інституту ОДАБА і необхідністю підготовки до творчого конкурсу з рисунка. Довузівську освіту сьогодні пов'язує дві освітні системи – загальноосвітню і професійну, і вирішує два типи завдань: вирівнювання загальноосвітнього рівня абітурієнтів та навчання їх спеціальним знанням, вмінням, та навичкам, які необхідні для початку професійного навчання. У відповідності з поставленими завданнями, архітектурну довузівську освіту можна поділити на «коригуючу» (заповнюють прогалини в знаннях середньої школи) і «спеціальну» (що відображають специфіку професійної діяльності). Оскільки перший розділ не є специфічним для архітектурного довузівської освіти, і може бути освоєний в рамках середньої школи, то актуальними завданнями підвищення ефективності довузівської підготовки, стають пошуки нових навчальних методик, спрямованих на формування креативних здібностей в професійній підготовці майбутніх архітекторів, оскільки архітектор – це, насамперед, творча професія.

Таким чином, перед вищою архітектурною школою постає завдання формування професійно компетентних фахівців, й творчих особистостей, що володіють високою художньою культурою і естетичним смаком. Архітектор повинен вміти не тільки професійно виконувати вимоги замовника щодо проекту, процесу і технології будівництва, але і вирішувати питання архітектурно-пластичних, композиційних, художньо-естетичних взаємозв'язків архітектурних об'єктів з існуючим архітектурним простором і природним середовищем. Отже, головний вектор навчального процесу довузівської підготовки в Архітектурно-художній інститут повинен бути спрямований на формування і становлення абітурієнта, як творчої особистості, здатної оригінально мислити, вирішувати конструктивно-пластичні і художньо-естетичні завдання в контексті сучасних архітектурних проблем і питань.

Творчий конкурс в Архітектурно-художньому інституті ОДАБА пов'язаний з певними труднощами і проблемами. Необхідний рівень загально художніх дисциплін в достатній мірі не вивчається ні в середній, ні в художніх школах. Знання, вміння і навички, які входять в основу майбутньої професії, не мають аналогів в рамках шкільних загальноосвітніх програм. У більшості школярів дуже низький рівень базових знань, умінь та навиків з образотворчої художньої підготовки, слабо розвинене творче і конструктивне мислення і уява. У зв'язку з цим, абітурієнтам, для того щоб успішно пройти творчий конкурс з рисунка, необхідна довузівська художньо-графічна підготовка. Одним з факторів, що впливають на ситуацію, що склалася, є відсутність або дуже слабка підготовка абітурієнтів з креслення в середніх навчальних закладах, що негативно позначається і на вмінні створювати уявні об'ємні образи, та головне, їх візуалізувати [1, с. 102]. Для підвищення ефективності довузівської підготовки слід акцентувати не тільки на розвиток художньо-графічних навичок, а й на посилення блоку предметів, що відповідають за професійну архітектурну підготовку. Тісна взаємозалежність довузівської та вузівської архітектурної освіти вимагає поступове перенесення на довузівську форму навчання ряд розділів дисциплін професійної підготовки [3]. Варто зазначити важливість базових знань з розділів дисциплін «Об'ємно-просторова композиція», «Основи художньої композиції», «Архітектурна графіка».

В даний час, коли в загальну суму балів входять непрофільні предмети, дуже часто високий вступний бал отримують абітурієнти з низьким рівнем графічної і художньої підготовки. В недостатній мірі розвинене просторове та художньо-образне мислення, досить слабкі навички графічної і художньої підготовки «успішно» компенсуються високими балами із загальноосвітніх дисциплін, таких як математика і українська мова. В результаті на перший курс поступають студенти, які потребують формування та розвитку базових елементарних знань, умінь і навичок графічної і художньої культури, оскільки більшість з них навіть не були слухачами Центру довузівської підготовки. Педагогічна практика показує, що дані студенти з великими труднощами справляються з навчальними завданнями і завданнями не тільки з дисциплін образотворчого циклу, але професійно-орієнтованих.

Недоліки загальної естетичної, а також художньо-графічної освіти у абітурієнтів повною мірою заповнюються на заняттях з дисципліни «Рисунок» на підготовчих курсах Центру довузівської підготовки ОДАБА. Весь навчальний процес довузівської підготовки сформований на принципах дидактики «від простого – до складного». Оскільки одним із значущих якостей архітектора є вміння вивчати і аналізувати різні об'ємні форми, тому

на першому етапі абітурієнти навчаються бачити просте в складному, розбивати складну форму на геометричні першоеlementи.

Так, для того щоб підготувати абітурієнтів до сприйняття складної форми, їм необхідно здобути певний досвід і знання в лінійно-конструктивному аналізі будови простих плоских, а потім – об'ємних правильних геометричних фігур, до розуміння більш складних форм і конструкцій, наприклад, як архітектурна деталь – капітель. Таким чином, аудиторні та самостійні завдання навчальної програми даної дисципліни можна умовно розділити на три важливих етапи в загальній художньо-графічній підготовці абітурієнтів:

- формування базових навичок образотворчої грамоти;
- формування знань, умінь і навичок логічно-конструктивного аналізу складної форми при вивченні архітектурної деталі – капітель;
- формування базових знань, умінь і навичок у створенні архітектурної композиції з простих геометричних форм.

Одним зі складних етапів довузівської підготовки є завдання по архітектурної композиції. Архітектурна композиція є основним фактором у формуванні образотворчої грамотності архітектора і визначає композиційно-пошуковий метод, який забезпечує універсальні механізми творчої діяльності фахівця в досягненні естетичної гармонії площинного зображення, об'ємно-просторової і архітектурної композиції» [2, с. 382].

Таким чином, рівень сформованих знань, умінь, навичок образотворчої грамоти в період навчання на підготовчих курсах ЦДП ОДАБА дозволить не тільки успішно витримати творчий конкурс, а й згодом не менш успішно реалізовувати свої творчі задуми, проявити добре розвинені навички в області різноманітних видів художньої діяльності. Перспективу подальших досліджень убачаємо в розробці нових навчально-методичних програм ЦДП ОДАБА, спрямованих на вирішення творчої складової професійної підготовки майбутніх архітекторів.

Література:

1. Абрамова М. А., Кошеутова О. Л. Интеграция в архитектурно-художественном образовании. / М. А. Абрамова, О. Л. Кошеутова – Новосибирск: Сибприн, 2013.–142с.
2. Кайдановская Е. А. Интегрированная изобразительная подготовка будущих архитекторов в высшем учебном заведении./Е. А.Кайдановская // Международный журнал прикладных и фундаментальных исследований. – 2013. – № 10–3. – С. 381–385.

3. Топчий И. В. Формирование модели профессионального довузовского архитектурного образования (на примере Московской архитектурной школы): дис. канд. архитектуры. – М., 2005.

